Ministerie van Justitie en Veiligheid

De Minister voor Rechtsbescherming

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Privaatrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
7 december 2023

Ons kenmerk
5094777

nota

Nota naar aanleiding van verslag Wetsvoorstel drempelverlaging omgang grootouders

1. Aanleiding

Op 23 juni 2023 heeft de vaste Kamercommissie van J&V van de TK verslag uitgebracht over het voorstel van Wet drempelverlaging omgang grootouders.

2. Geadviseerd besluit

Uw akkoord met verzending aan de TK van de nota n.a.v. verslag bij het Wetsvoorstel drempelverlaging omgang grootouders.

3. Kernpunten

- Uit WODC-onderzoek "Omgang tussen grootouders en kleinkinderen" is gebleken dat de drempel voor grootouders om te verzoeken tot een omgangsregeling voor hun kleinkinderen relatief hoog ligt in Nederland. Dit wetsvoorstel voorziet in een drempelverlaging voor zo'n omgangsregeling. De drempelverlaging bestaat erin dat grootouders voor een verzoek aan de rechter tot omgang met een kleinkind niet langer hoeven aan te tonen dat er sprake is van een 'nauwe persoonlijke betrekking' met dat kleinkind.
- In het verslag van de TK zijn vragen gesteld door VVD, D66, CDA, SP en SGP.
- In het verslag zijn de belangrijkste vragen gericht op hoe het belang van het kind het beste wordt gewaarborgd (SGP, SP, VVD, D66), hoe wordt voorkomen dat het wetsvoorstel leidt tot een verdere juridisering van conflicten (VVD, SGP, SP), wat voor impact een betere toegang tot de rechter voor grootouders op de betrokken kinderen heeft (VVD, D66, SGP, SP) en wat de uitvoeringsgevolgen van het wetsvoorstel zijn (VVD, SP).
- In uw reactie op het verslag beantwoordt u deze vragen als volgt:
  - *Belang van het kind*
    U onderstreept dat het belang van het kind centraal staat in het wetsvoorstel en dit belang ook voor de rechter leidend is in de uiteindelijke beslissing over de omgang met de grootouders. Doordat de rechter eerder aan een inhoudelijk oordeel toekomt, kan deze ook steeds per geval beoordelen of een omgangsregeling in het belang van het individuele kind is. De rechter zal niet alleen kijken óf een omgangsregeling in het belang van het kind is, maar ook hóé de omgangsregeling in het belang van het kind kan worden vormgegeven.
  - *Juridisering van conflicten*
    U benadrukt dat dejuridisering en de-escalatie van het conflict het uitgangspunt van het kabinetsbeleid blijft. U wijst daarbij op de eigen verantwoordelijkheid van ouders en grootouders om de omgang met

grootouders goed vorm te geven en daarmee onnodige juridische procedures over de omgang zo veel mogelijk te voorkomen of gebruik maken van andere mogelijkheden tot geschiloplossing. U stelt dat het ook in het belang van het kind is dat, als ouders en grootouders er onderling niet uitkomen, de rechter hierover uitsluitsel kan geven. Op grond van het Europees Verdrag inzake de Rechten van de Mens heeft Nederland de verplichting om 'normale omgang' tussen grootouders en kleinkinderen te beschermen. U geeft aan dat in het wetsvoorstel een balans wordt gezocht tussen deze twee grondgedachten van enerzijds de vrijheid om zelf de omgang vorm te geven en anderzijds de bescherming van de "normale" grootouder/kleinkind-omgang waarbij de individuele belangen van het kind altijd leidend zijn.

- *Impact op kind*
  U geeft aan zich te realiseren dat de drempelverlaging kan leiden tot een beperkte toename van het aantal omgangsprocedures en dat dit voor het kind belastend kan zijn, maar dat de procedure bij de rechter ook kan bijdragen aan een oplossing van het conflict. Daarom benadrukt u dat het belang van het kind te allen tijde voorop staat. In het kader van de behandeling van de zaak wordt het kind van twaalf jaar en ouder standaard door de rechter uitgenodigd voor een gesprek tussen het kind en de rechter zodat het kind zijn mening kan geven. De rechter kan ook kinderen jonger dan twaalf jaar uitnodigen voor een kindgesprek. U benadrukt dat dit geen verplichting voor het kind is en dat ook het schrijven van een brief aan de rechter mogelijk is.
- *Financiële- en uitvoeringsgevolgen*
  U licht toe dat er op basis van de consultatiereacties en uitvoeringstoetsen van de Raad voor Rechtsbijstand en Raad voor de rechtspraak geen signalen zijn dat dit wetsvoorstel leidt tot problemen in de uitvoering.

4.1 Toelichting
Op 5 april jl. bracht de Afdeling advisering van de Raad van State (RvS) een blanco advies uit over het wetsvoorstel.

4.2 Politieke context
Dit wetsvoorstel geeft uitvoering aan de motie Van Toorenburg, Van den Berghe, Van der Staaij, Kuiken, Van der Graaf en Krol d.d. 11 februari 2021 waarin de regering is verzocht de drempel voor grootouders om tot omgang te kunnen verzoeken, te verlagen en een wetsvoorstel daartoe voor het einde van dat jaar naar de Kamer te zenden.

4.3 Krachtenveld
Het wetsvoorstel is eerder afgestemd met DFEZ, IRF, DRB, DGRR, VWS en de Raad voor de Kinderbescherming.

4.4 Communicatie
DCOM is geïnformeerd.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Alles in deze nota wordt openbaar met de indiening van de nota n.a.v. het verslag bij de Tweede Kamer. De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.